

94

HIZTEGI BATUA*oihanbide - orburu***oihanbide****oihandar****oihandu**, oihan(du), oihantzen, *da/du* ad.**oihaneratu**, oihanera(tu), oihaneratzen, *da/du* ad.**oihanpe****oihantsu****oihanzain****oihanzaingo****oihartzun****oiher** *Ipar.*, *Zah.*, *g. er.* 'okerra'**oihu****oihu egin****oihuz****oihuz egon****oihuka****oihukari** *g. er. h. oihulari***oihukatu**, oihuka(tu), oihukatzen, *du* ad.**oihulari****oihuztatu**, oihuzta(tu), oihuztatzten, *du* ad.**oilagor**: *Scolopax rusticola***oilakaran** 'zumalakarra': *Frangula alnus***oilaki** 'oilo(-)okela'**oilaloka****oilanda****oilar** 1 'oiloaren arra'; 2 'arrain mota'**oilaran**: *Prunus mahaleb***oilarite** *Jas.* 'egunsentia'**oilarkatu**, oilarka, oilarkatzen, *Ipar.* 'oilartu; nabarmendu', *da/du* ad.**oilarkeria****oilartoki****oilartu**, oilar(tu), oilartzen 1 'harrotu'; 2 'nagusitu, gailendu' *da* ad.**oilasko****oilaskoki****oilategi****oilo****oilo(-)salda****oilokeria****oiloki** 'oiloaren motako hegazia'**oilotu**, oilo(tu), oilotzen, *da* ad.**oin** 1 'pertsonea, animalia nahiz gauzena'; 2 'bertsoarena'; 3 'luzera(-)neurria': *hamabost oin eta hamar**ontza luze da***oinez****oin hartu****oin(-)ohar**

oin(-)zola
oina eman

oinalde

oinarri

oinarritu, oinarri(tu), oinarritzen, *da/du* ad.

oinarrizko

oinatz

oinaze

oinazealdi

oinazegarri

oinazetsu

oinazetu, oinaze(tu), oinazetzen, *du* ad.

oinazkar *Gip.* 'oinaztarria'

oinazpi iz.

oinazpiratu, oinazpira(tu), oinazpiratzen, *da/du* ad.

oinaztarri batez ere *Bizk.* 'lurra jotzen duen tximista': *trumoiak hots egin du eta oinaztarria dator gure gainera*

oinaztatu, oinazta, oinaztazen, *Ipar.* 'oinazetu', *du* ad.

oinaztu *Bizk.* 'tximista'

oinaztura *Naf.* 'tximista'

oinbete* e. oin

oindun

oinetako

oinetakodun: *Karmeldar oinetakoduna*

oinetxe

oinezko iz.

oinkada

oinkatu, oinka(tu), oinkatzen, *du* ad.

oinorde

oinordeko

oinordekotasun

oinordekotza

oinordetza *Zuz.*

oinpe: *oinpean erabili*

oinperatu, oinpera(tu), oinperatzen, *du* ad.

oinustu, oinuts/oinustu, oinusten 'oinetakoak kendu, erantzi', *da* ad.: *oinuts zaitez, zeren lur hau santua den*

oinuts

oinutsean 'oinutsik'

oinutsik

oixtian *Ipar.* 'arestian'

oixtion

ok egin '(janariz edo edariz) erabat ase'

ok eragin

oka iz. 1 'oka egitea'; 2 'oka egiten dena'

oka egin

oka eragin

okada *Bizk.* 'gorakoa'

okagarri

okaila 'ardien gaitza'

okapi: *Okapia johnstoni*

okaran *Bizk.* 'arana': *Prunus domestica*

okasio 1 'aukera, era'; 2 *Gip. Herr.* 'liskarra'; 3 *Bizk.* 'hileta'

okatu, oka(tu), okatzen, *du* ad.

okaztagarri

okaztatu, okazta, okaztazen, batez ere *Ipar.*, *du* ad.

okela 'jateko haragia, abere-hegaztiena'

- oker:** *hori gaizki dago, eta beste hori okerrago*
oker egin: *besteren batek oker eginda, niri nahi zidan erantsi*
oker egon
oker ibili
okerbide
okerbideratu, okerbidera, okerbideratzen, *da/du* ad.
okerka
okerkeria
okerki
okerraldi
okerrarazi, okerraraz, okerrarazten, *du* ad.
okerreratu, okerrera(tu), okerreratzen, *da/du* ad. 'okerrera jo, okertu'
okerrune
okertasun
okertu, oker(tu), okertzen, *da/du* ad.
okertzaile
okil: *Picus + Dryocopus + Dendrocopos*
okin
okindegia
okintza 'okinaren lanbidea'
okitu 1 *Ipar.* izond.: *aberats okitua*
okitu 2 oki, okitzen, 'nazkatu', *da/du* ad.
okotz* e. **kokots**
oktaedro
oktogono
okulista
okume: *Aucoumea klaineana*
okuntza 'laborantzako lur ona'
okuntzatu, okuntza(tu), okuntzatzen, *du* ad.
okupatu, okupa, okupatzen, *da* ad.
okupazio
okzitanier
okzitaniera
ola 1 'burdin lantegia'
ola 2 *Ipar.* 'artzain-etxola, txabola'
ola 3 *Ipar.* 'pilpira'
olagarro: *Octopoda*
olagizon
olajaun
olata
olatu *Heg.*
oldar
oldarka
oldarkor
oldarraldi
oldartsu
oldartu, oldar(tu), oldartzen, *da/zaio* ad.: *Lurrari uhin zabalak azkar oldartzen zaizkio*
olde 'borondatea, nahia, gogoa'
neure, bere... oldez
oldoztu, oldoz, oldozten 'pentsatu'
oleazio 'oliadura'
olerkari
olerkaritza
olerki
olerti 'poesia'
oles
oles egin

oleska**olgatu**, olga, olgutzen, *Bizk. da/du* ad.**olgeta****olgetan****oliadura** 'sakramentua'**oliatu**, olia, oliatzen, *du* ad.**oliba****oliba(-)olio****olibadi****olibondo**: *Olea europaea***oligarka****oligarkia****oligarkiko****olimpiada****olimpiar****olio****oliontzi****oliotegi****oliotsu****olioletatu**, oliozta, olioztaten, *du* ad.**olo**: *Avena sativa***olo gaizto**: *Avena fatua*omeleta* e. **moleta****omen 1** 'ei'**omen 2** 'ospea, fama'**omenez**: *A. Irigaray jaunaren omenezko liburuan***omenaldi****omendu**, omen(du), omentzen, *du* ad.**omengarri****omenka****omentsu****Omiatasaindu** *Ipar.* 'Domu Santu(ru)'**omonier** *Ipar.* 'kapilaua'**on 1** izond.; 2 iz.; 3 *Heg. Zah.* 'praenomen gisakoa': *On Manuel Lekuona***bere** (neure,...) **onetik atera, irten, ilki****on beharrez****on eduki****on egin****on iritzi** *dio* ad.**onean** (egon, jarri,...)**onenean ere****onera etorri****onera ekarri****onez onean****onez-onez****onezkoak egin****on izan****onik onenean****ontzat eman****ontzat hartu****on-gaitz** pl.: *proposamen baten on-gaitzak***onargarri****onargarritasun****onarkizun****onarpen****onarrarazi****onartezin**

onartu, onar, onartzen, *du* ad.

onbehar *Jas.* 'behartsua'

onbehartu, onbehar(tu), onbehartzen, *da/du* ad.

onbera

onberatasun

onbide

onbideratu, onbidera(tu), onbideratzen, *da/du* ad.

onda* e. **uhin**

ondamu *Jas.* 'bekaizkeria, inbidia'

ondare

ondarez: *Oihenarten paper pila baten jabe ondarez egin zen jaun hori*

ondasun

ondasundun

ondasunzale

onddo: *Mycota*

ondeste 'ipurtestea'

ondikatu, ondika, ondikatzen, *Ipar.* 'atsekabetu', *da/du* ad.

ondiko batez ere *Ipar.* 'atsekabea, zorigaitza'

ondikoz 'damurik, zoritxarrez'

ondo 1 adlag. = **ongi**

ondo 2 'alboa; ostea'

ondoan: *etxe ondoan; gerra ondoan*

ondoko izlag.

ondora

ondotik

ondotik(ak)o

ondorik

ondo

ondo

ondo 3 batez ere *Ipar.* 'zenbait landare edo zuhaitzen banakoa'

ondoez

ondoezik

ondoko iz.

ondokotasun

ondoratu, ondora(tu), ondoratzen, 'alboratu, alderatu', *da* ad.

ondore 1 'ondorioa'; 2 'leinua'

ondorean h. **ondoren**

ondoren 1 pospos.

ondorenean

ondorengo izlag.

ondoren 2 iz.: *bekatuaren ondorenak*

ondorengo iz.

ondorio

ondorioa(k) atera: *hauxe da nik ateratzen dudan ondorioa*

ondorioz

ondoriozko *Gram.:* *ondoriozko perpausak*

ondoriotasun *Ipar.:* *izan du milioi bateko ondoriotasuna*

ondoriotsu

ondorioztatu, ondoriozta, ondorioztatzen, 'ondorioa atera', *du* ad.

ondotxo

ondotxoz 'askoz': *ondotxoz oroimen handiagoz hornitua*

ondo

ondozkatu, ondozka(tu), ondozkatzen, *du* ad.

ondra *Heg. Herr.* 'ohorea'

ondradu *Heg. Herr.* izond. 'zintzoa, prestua': *persona ondradua*

ondratu, ondra(tu), ondratzen, *g. er.* 'ohoratu'

ondu, on(du), ontzen, *da/du* ad.

- ondugabe**
oneratu, onera(tu), onerutzen, *da/du* ad.
onerizko *Jax.* 'maitasuna'
onerizte *Zah.* 'maitasuna'
onesgarri
oneski
onesle
onespen
onest *Zah.* 'zintzoa, prestua'
onestasun
onetsarazi, onetsaraz, onetsarazten, *dio* ad.
onetsi, onets, onesten, *du* ad.
ongailu
ongailuztatu, ongailuzta, ongailuztazen, *du* ad.
 ongaitz* e. **on-gaitz**
ongarri 1 iz.
ongarri 2 izond.
ongarritsu
ongarritu, ongarri(tu), ongarritzen, *du* ad.
ongarritzatu, ongarrizta, ongarriztazen, h. **ongarritu**
ongi 1 adlag. = **ondo**; 2 iz.: *ongiaren eta gaizkiaren zuhaitza*
ongi etorri!: *ongi etorri guztiok!*
ongiotorri iz.
ongile
ongin batez ere *Bizk., g.er.*, 'ongilea'
inginahi
ongintza
ongitu, ongi(tu), ongitzen, *da/du* ad.
ongitxo
ongixko *Ipar.*
ongizate
onik adlag.: *onik atera zen*
onil = **inbutu**
oniritzi iz. 1 'maitasuna'; 2 'ontzat ematea, onestea'; 3 izond. 'maitatua': *euskal dantza oniritziak*;
 4 'onetsia'
onize
onomastika
onomatopeia
ontarte
ontasun
ontsa *Ipar.* 'ongi, ondo'
ontsalaz *Ipar.* 'onenean ere'
ontsatu, ontsa(tu), ontsatzen, *Ipar., da/du* ad.
ontsatzaile *Ipar.*
ontsaxko *Ipar.* 'ondotxo, ongixko'
ontsu
ontxo
ontza
ontzako
ontza urre
ontzaile
ontzako 'ontzako urrea'
ontzi 1 'sukaldekoa'; 2 'ur gainekoa'
ontzidi
ontzigile
ontzigintza
ontzikada

ontziola 'itsasontziak egiten diren lantegia'
ontziratu, ontzira, ontziratzen, *da/du* ad.
ontziratze
ontzitegi 1 'ontziola'; 2 'sukaldeko ontzien apala'
ontziteria 'sukaldeko ontzien multzoa'
ontzixto
ontzixka
ontzizain
 ontzurre* e. **ontza urre**
onura
onuradun
onuragarri
 onurakor* e. **onuragarri**
onuratsu
oñoña *Ipar.* 'gozokia'
opa *g. er.* 'nahia, desira'
opa egin
opa izan, opa, opako, *dio* ad.
opagai
opaka
opaku
opaldu, opal, opaltzen, h. **eskaini**
opari
opari egin: *liburu bat egin diogu opari*
oparitu, opari(tu), oparitzen, h. **opari egin**
oparo 1 adlag.; 2 izond.
oparotasun
opatu, opa(tu), opatzen, *dio* ad. 'opa izan; eskaini'
opera
operatu, opera, operatzen, *du* ad.
operazio
operazio(-)gela = ebakuntza(-)gela
opereta
opetsi, opets, opesten, *Bizk., dio* ad. 'opa izan'
opil
opildu, opil(du), opiltzen, *da/du* ad. 1 'zapaldu'; 2 'pilatu, multzotu'
opiltxo
opio
opor 1
opor egin
oporretan
opor 2 h. gopor
oporraldi
oposizio
opots 'sega(-)potoa'
optika
optikari iz.
optiko izond.
optimismo 'baikortasuna'
optimista 'baikor'
or '(etxe)ko animalia': *ora otsoen lagun*
 orai* e. **orain**
orain
orainago 1 'geroztik'; 2 'duela gutxi, oraintsu'
oraingo
orainaldi

oraindano adlag.
oraindainoko
oraindainokoan 'oraindano'
oraindanik
oraindik adlag.
oraindik ere
oraindik orain 'arestian, oraintsu, duela gutxi' (eta ez 'oraindik').
oraindino *Bizk.* 'oraindik'
orainen *Bizk.* 'orina'
oraingo izlag.
oraingoan
oraingoz
oraingotasun
oraingotu, oraingo(tu), oraingotzen, *da/du* ad.
oraino *Iparr.* 'oraindik'
orainokoan
oraintsu
oraintxe
oraka adlag. *Bizk.* 'oratuz'
orakada iz. *Bizk.* 'besarkada'
orakarri iz. *Bizk.* 'euskarria'
orakatu, oraka, orakatzen, *da* ad.
oraldi 1 'oratzea, heldualdia'
oraldi 2 'orea egitea'
oramahai
orangutan: *Pongo pygmaeus*
orantza *Naf.* 'legamia, altxagarria'
 orapilo* e. **korapilo**
oratorio *Mus.*
oratu 1 ora, oratzen, *Bizk., dio* ad. 'heldu'
oratu 2 ora, oratzen, *du* ad. 'orea egin'
oratzaille
orbain 'ebakiondoa'
orbaindu, orbain(du), orbaintzen, *da/du* ad.
orban 'zikinunea, akatsa, etab.'
orbandu, orban(du), orbantzen, *da/du* ad.
orbangabe
orbangabetasun
orbankor
orbel
orbeldu, orbel(du), orbeltzen, *da/du* ad.
orbita
orburu: *Cynara scolymus*

(Euskaltzaindiak, Gasteizen, 1998ko abenduaren 18an, onartua)